

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Rozdział I. Zasady sprawowania opieki zdrowotnej w świetle	
Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	1
§ 1. Wprowadzenie. Rozwój rozwiązań prawnych.....	1
§ 2. Umieszczenie regulacji w systemie prawa.....	3
§ 3. Podmiotowy zakres regulacji.....	7
§ 4. Zakres przedmiotowy regulacji	12
Rozdział II. Definicja oraz cechy szczególne zawodu lekarza i lekarza	
dentysty.....	18
§ 5. Wprowadzenie.....	18
§ 6. Przedmiotowy zakres zawodu lekarza	19
I. Uwagi wstępne	19
II. Udzielenie świadczeń zdrowotnych.....	19
III. Prace badawcze	23
IV. Nauczanie zawodu lekarza.....	24
V. Kierowanie podmiotem leczniczym.....	24
VI. Zatrudnienie w NFZ i innych urządach	25
§ 7. Profesjonalny charakter czynności lekarskich	26
§ 8. Zawód lekarza jako zawód zaufania publicznego	28
§ 9. Zawód lekarza jako „wolny zawód”	31
§ 10. Podsumowanie.....	33
Rozdział III. Prawo wykonywania zawodu lekarza.....	34
§ 11. Wprowadzenie.....	34
§ 12. Warunki uzyskania prawa wykonywania zawodu lekarza/lekarza	
dentysty.....	36
I. Uwagi wstępne	36
II. Obywatelstwo polskie lub innego kraju członkowskiego	
Unii Europejskiej.....	37
III. Posiadanie dyplomu lekarza lub lekarza dentysty	37
IV. Pełna zdolność do czynności prawnych.....	39

V. Stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu lekarza lub lekarza dentysty	41
VI. Nienaganna postawa etyczna	44
VII. Odbycie stażu podyplomowego lekarza lub lekarza dentysty.....	46
VIII. Złożenie z wynikiem pozytywnym Lekarskiego Egzaminu Końcowego lub Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego..	51
IX. Uzyskiwanie prawa wykonywania zawodu lekarza przez cudzoziemców	57
§ 13. Procedura uzyskiwania prawa wykonywania zawodu oraz wpisu do rejestru lekarzy	58
Rozdział IV. Kwalifikacje zawodowe lekarzy	62
§ 14. Wprowadzenie. Punkty edukacyjne	62
§ 15. Specjalizacja.....	63
I. Uwagi wprowadzające.....	63
II. Postępowanie kwalifikacyjne do rozpoczęcia szkolenia specjalizacyjnego	66
III. Tryby szkolenia specjalizacyjnego i jego przebieg.....	68
IV. Kierownik specjalizacji	71
V. Państwowy Egzamin Specjalizacyjny	71
Rozdział V. Formy wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentysty	75
§ 16. Wprowadzenie.....	75
§ 17. Wykonywanie zawodu lekarza na podstawie stosunku pracy	76
I. Uwagi wprowadzające	76
II. Czas pracy w podmiotach leczniczych	77
III. Dodatkowe świadczenia pieniężne związane z pracą w samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej	90
§ 18. Prowadzenie praktyki lekarskiej.....	93
I. Uwagi wstępne	93
II. Formy praktyk lekarskich	95
III. Warunki podjęcia praktyki lekarskiej	97
1. Wprowadzenie.....	97
2. Rejestracja działalności gospodarczej	98
2.1. Lekarz – przedsiębiorca	98
2.2. Wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej	99
2.3. Wpis do Krajowego Rejestru Sądowego	100
3. Szczególne warunki dotyczące rozpoczęcia praktyki lekarskiej...	102
3.1. Uwagi wprowadzające	102
3.2. Warunki podmiotowe	102
3.3. Warunki techniczne	103
4. Rejestracja	105

IV. Podawanie do publicznej wiadomości informacji o prowadzonej praktyce zawodowej	111
V. Możliwość zatrudniania innych osób	116
VI. Kontrola i wizytacja praktyki zawodowej	117
VII. Wykreślenie z rejestru i zakończenie działalności	120
Rozdział VI. Obowiązek udzielenia pomocy medycznej	123
§ 19. Wprowadzenie i źródła prawne obowiązku udzielania pomocy	124
§ 20. Podmiotowy i przedmiotowy zakres obowiązku udzielania pomocy medycznej	128
§ 21. Przypadki legalnego zaniechania udzielania pomocy	138
I. Uwagi wstępne	138
II. Regulacja zawarta w art. 162 KK	140
III. Unormowania zawarte w ustawach korporacyjnych	145
IV. Przyczyny zaniechania pomocy leżące po stronie pacjenta	160
1. Sprzeciw pacjenta	160
2. Klauzule antycypacyjne	161
3. Ratowanie samobójców	164
4. Podawanie krwi Świadkom Jehowy	168
Rozdział VII. Dokumentacja medyczna	173
§ 22. Wprowadzenie, źródła regulacji	173
§ 23. Pojęcie, rodzaje i treść dokumentacji medycznej	177
§ 24. Sposób prowadzenia dokumentacji medycznej oraz jej ochrona	183
§ 25. Zasady udostępniania dokumentacji medycznej	186
I. Wprowadzenie	186
II. Krąg podmiotów uprawnionych do dostępu do dokumentacji medycznej	187
1. Uwagi wstępne	187
2. Pacjent i jego przedstawiciel ustawowy	188
3. Osoba upoważniona przez pacjenta	188
4. Uprawnione instytucje i urzędy	193
III. Sposób udostępnienia dokumentacji medycznej	199
IV. Procedura udostępnienia dokumentacji medycznej i konsekwencje prawne bezpodstawnej odmowy dostępu	202
V. Opłaty za udostępnienie dokumentacji medycznej	205
§ 26. Przechowywanie dokumentacji medycznej	207
Rozdział VIII. Tajemnica medyczna	211
§ 27. Wprowadzenie	212
I. Uzasadnienie obowiązku zachowania tajemnicy medycznej	212
II. Źródła prawne tajemnicy medycznej	216

§ 28. Zakres podmiotowy i przedmiotowy tajemnicy medycznej (w tym lekarskiej).....	219
§ 29. Formy i sposoby naruszenia tajemnicy medycznej (lekarskiej)	223
§ 30. Sankcje za naruszenie tajemnicy lekarskiej.....	227
§ 31. Przypadki dopuszczalnego ujawnienia tajemnicy medycznej (lekarskiej).....	232
I. Uwagi wstępne	232
II. Upoważnienie udzielone przez pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego	233
III. Ujawnienie tajemnicy uzasadnione dobrem pacjenta	237
IV. Ochrona interesu osób trzecich i interesu publicznego	239
V. Zwolnienie z obowiązku konfidencji na podstawie odrębnych ustaw	245
VI. Ujawnienie tajemnicy medycznej po śmierci pacjenta.....	246
§ 32. Ujawnienie tajemnicy medycznej na potrzeby postępowań prawnych ...	248
I. Prawny i społeczny obowiązek denuncjacji.....	248
II. Ujawnienie danych objętych tajemnicą medyczną na potrzeby postępowania karnego i cywilnego.....	256
Rozdział IX. Zgoda na wykonanie zabiegu leczniczego	259
§ 33. Wprowadzenie.....	262
§ 34. Ewolucja poglądów na temat wymogu zgody pacjenta na zabieg leczniczy	264
§ 35. Warunki skutecznej zgody pacjenta na zabieg leczniczy.....	269
I. Uwagi wstępne	269
II. Podmiotowy zakres zgody	273
1. Zgoda pacjenta.....	273
2. Zgoda zastępcza (substytucyjna)	275
2.1. Uwagi wstępne	275
2.2. Małoletni	275
2.3. Osoby ubezwłasnowolnione	278
3. Zgoda kumulatywna (równoległa)	283
4. Zgoda (zezwoleń) sądu opiekuńczego	286
III. Zgoda uświadomiona (objaśniona)	288
1. Uwagi wstępne	288
2. Zakres przekazywanych informacji.....	289
3. Sposób przekazania informacji	296
4. Podmioty uprawnione do uzyskania informacji	300
4.1. Wprowadzenie	300
4.2. Osoby uprawnione do podejmowania decyzji terapeutycznych	300
4.2.1. Pacjent.....	300
4.2.2. Przedstawiciel ustawowy.....	302

4.3. Osoby niemające kompetencji do podejmowania decyzji terapeutycznych	302
4.3.1. Osoby upoważnione przez pacjenta (przedstawiciela ustawowego).....	302
4.3.2. Osoby bliskie	304
4.3.3. Osoby małoletnie poniżej 16. r.ż.	309
5. Ograniczenie obowiązku informacyjnego.....	310
5.1. Wprowadzenie	310
5.2. Żądanie pacjenta.....	310
5.3. Przywilej terapeutyczny	311
6. Podsumowanie	315
IV. Wymóg dobrowolności zgody oraz jej szczegółowości	316
V. Forma zgody.....	319
§ 36. Wykonanie zabiegów za zgodą domniemaną	326
I. Wprowadzenie	326
II. Zgoda domniemana przy zabiegach prostych	326
III. Zgoda domniemana w przypadku zabiegów operacyjnych i o podwyższonym ryzyku dla pacjenta	328
IV. Zgoda domniemana na rozszerzenie pola zabiegu – wyjątek terapeutyczny	332
§ 37. Przypadki przymusowego leczenia	337
I. Uwagi wstępne	337
II. Ochrona społeczeństwa przed skutkami nałogów – przeciwdziałanie i leczenie uzależnień	338
1. Leczenie osób uzależnionych od alkoholu	338
2. Leczenie osób uzależnionych od narkotyków	341
3. Przymusowe leczenie w związku z popełnieniem przestępstwa	342
4. Stosowanie środków leczniczych wobec nieletnich	344
III. Leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi	345
1. Uwagi wstępne	345
2. Przymusowe badanie osób z zaburzeniami psychicznymi	346
3. Przymusowa hospitalizacja	349
3.1. Uwagi wstępne	349
3.2. Tryb nagły	349
3.3. Tryb wnioskowy	353
4. Przymusowe leczenie osób niepczytalnych na zasadach Kodeksu karnego	358
IV. Leczenie związane z chorobami zakaźnymi	363
V. Przymusowe wykonywanie zabiegów lekarskich na potrzeby postępowania karnego	373
VI. Przymusowe leczenie osób osadzonych.....	379
§ 38. Karna odpowiedzialność za wykonanie zabiegu bez zgody pacjenta	386

Rozdział X. Stwierdzanie zgonu i postępowanie ze zwłokami	398
§ 39. Wprowadzenie i źródła regulacji.....	398
§ 40. Podmioty uprawnione do stwierdzania zgonu	399
§ 41. Obowiązki lekarza stwierdzającego zgon	401
§ 42. Wynagrodzenie za stwierdzenie zgonu oraz wystawienie karty zgonu...	404
§ 43. Sekcja zwłok	405
§ 44. Podsumowanie.....	408
Rozdział XI. Eksperymenty medyczne	410
§ 45. Wprowadzenie.....	411
§ 46. Ewolucja unormowań etycznych i prawnych dotyczących eksperymentów na ludziach.....	412
§ 47. Typologia eksperymentów medycznych.....	421
§ 48. Zasadność przeprowadzenia eksperymentu – opłacalność projektu	433
§ 49. Przestrzeganie reguł ostrożnego eksperymentowania.....	437
§ 50. Zgoda uczestnika eksperymentu.....	447
I. Ewolucja regulacji dotyczącej zgody uczestnika eksperymentu	447
II. Warunki skuteczności prawnej zgody uczestnika eksperymentu	450
1. Uwagi wstępne.....	450
2. Uświadomienie zgody	451
3. Dobrowolność zgody	466
4. Czas wyrażenia i szczegółowość zgody	468
5. Podmioty uprawnione do wyrażenia zgody	469
6. Sposób wyrażenia i forma zgody.....	475
7. Cofnięcie zgody i przerwanie eksperymentu	476
8. Wykonanie eksperymentu bez zgody	477
9. Odpowiedzialność karna za wykonanie eksperymentu bez skutecznie prawnej zgody	479
§ 51. Pozytywna opinia komisji bioetycznej.....	480
§ 52. Podsumowanie.....	483
Rozdział XII. Przerwanie ciąży	484
§ 53. Wprowadzenie.....	484
§ 54. Ewolucja poglądów i regulacji prawnych dotyczących zabiegów przerywania ciąży	485
I. Unormowania antyczne	485
II. Poglądy Kościoła katolickiego	486
III. Światowe unormowania średniowieczne i nowożytne.....	488
IV. Regulacje na ziemiach polskich.....	491
§ 55. Modele regulacji dotyczącej przerywania ciąży	499
§ 56. Warunki dopuszczalności przerywania ciąży w aktualnym stanie prawnym.....	504
I. Wskazania do przerywania ciąży	504
II. Zgoda na przerywanie ciąży	514

§ 57. Przypadki niepodlegające regulacji aborcyjnej.....	516
I. Zapłodnienie in vitro	516
II. Ciąża obumarła	517
III. Stosowanie tabletek wczesnoporonnych	517
§ 58. Odpowiedzialność za nielegalny zabieg przerwania ciąży	519
I. Sankcje karne.....	519
II. Sankcje cywilne.....	523
III. Sankcje zawodowe	527
Rozdział XIII. Warunki prawne przeszczepiania komórek, tkanek i narządów	528
§ 59. Wprowadzenie.....	529
§ 60. Ewolucja regulacji etycznych i prawnych dotyczących transplantacji....	531
I. Regulacje z okresu PRL.....	531
II. Unormowania ustawowe do 2005 r.....	535
III. Stan prawny pod rządami ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów z 2005 r.	538
IV. Normy etyczne i deontologiczne	541
V. Rozwiązania przyjęte w prawie międzynarodowym.....	541
§ 61. Uwagi terminologiczne	543
§ 62. Przeszczepy <i>ex mortuo</i>	546
I. Definicja śmierci	546
II. Metodyka ustalenia śmierci	552
III. Modele decydowania o pobraniu materiału ze zwłok	555
IV. Sposoby wyrażania sprzeciwu	559
V. Eksplantacja <i>ex mortuo</i> a interes postępowania karnego	566
VI. Obowiązek poszanowania zwłok poddanych eksplantacji	568
§ 63. Przeszczepy <i>ex vivo</i>	569
I. Uwagi wprowadzające.....	569
II. Warunki podmiotowe dotyczące dawcy	570
III. Zgoda dawcy i biorcy	576
IV. Zasadność i celowość przeprowadzenia transplantacji	582
V. Przeprowadzenie zabiegu <i>lege artis</i>	586
VI. Wykorzystanie materiału pooperacyjnego do implantacji	588
§ 64. Odpowiedzialność karna za czyny okołotransplantacyjne	589
I. Uwagi wprowadzające.....	589
II. Odpowiedzialność karna w związku z transplantacją <i>ex mortuo</i>	590
III. Odpowiedzialność karna w związku z transplantacją <i>ex vivo</i>	592
IV. Odpowiedzialność karna na podstawie przepisów ustawy transplantacyjnej	596

Rozdział XIV. Zabiegi estetyczne	604
§ 65. Wprowadzenie.....	604
§ 66. Warunki dopuszczalności zabiegów kosmetycznych.....	607
I. Ryzyko czynności kosmetycznych	607
II. Czynności kosmetyczne o charakterze leczniczym	609
III. Czynności kosmetyczne podejmowane wyłącznie w celach estetycznych (czysto kosmetyczne)	611
1. Kontratyp czynności kosmetycznych.....	611
2. Legalność pierwotna czynności kosmetycznych	614
2.1. Uwagi wstępne	614
2.2. Zgoda uprawnionego	615
2.2.1. Uwagi wstępne.....	615
2.2.2. Podmioty uprawnione do wyrażenia zgody.....	616
2.2.3. Dobrowolność zgody	617
2.2.4. Uświadomienie zgody	617
2.2.5. Forma zgody	620
2.3. Wykonanie zabiegu <i>lege artis</i>	620
2.3.1. Uwagi wstępne.....	620
2.3.2. Wykonanie zabiegu przez uprawnioną osobę.....	621
2.3.3. Reguły postępowania wytyczające sposób przeprowadzenia zabiegu.....	625
§ 67. Podsumowanie.....	627
Indeks rzeczowy	629